

prišlo. „Slov. Učitelj“ pravi: „Nameravani shod se ni opustil vsled pomanjkanja udov, temveč radi prekratkega časa, prav zato, ker se je oglasilo veliko udov.“ Kdor veruje, bodi izveličan. Le to mi ne gre v glavo, da se je shod preložil, ker se je oglasilo veliko udov. Ali dela to take težkoče? Najbrž bode treba vsacega posebej pokaditi, sicer nastane zamera. To pa ni lahka stvar! Kakor sem pozvedel s Štajerskega, je Jurkovič najbolj sposoben za predsednika „Slomškove podružnice“. Njegova sestra je bila mnogo let pri petičnem župniku.

„Slov. Učitelj“ je priobčil članek „Šolski zdravniki“, kjer trdi, da so „šolski prostori v mnogih krajih taki, da so naravnost škodljivi otroškemu pa tudi učiteljskemu zdravju. Učitelj pač drega in drega, da bi se nedostatki odstranili; toda višje oblasti se ne ganejo.“ Prvo je resnica, drugo pa laž. Mislim, da ni okrajnega šolskega nadzornika, ni okrajnega šolskega sveta, ki bi ne opazili dotičnih pomanjkljivosti, ali odstraniti jih ne morejo kar na mah, ker se povsod tam upira ljudstvo, ki je navadno še od neke strani nahujskano. Lahko bi navedli mnogo izgledov.

Liberalni (?) naučni minister Hartel je velik pospeševatelj vseučiliških knjižnic, kakor se je pripovedovalo o njem. In res, dunajsko vseučilišče je dobilo 1500 K, da popolni teologične knjige, za vse drugo kakor za zgodovinska in narodno-ekonomična dela — ni vinarja. Ako pojde tako naprej, postane ustanovitev katoliške univerze v Solnemgradu „nebodigatreba“.

Nemci imajo za kulturne potrebe slovenskega naroda vedno drugo mero. Zelo poučljiv za nas je bil članek „Tagespote“ „Verfehlte Politik“, kjer pravi: „Welchen Sinn es haben soll, dass die Deutschen sich in die Bildungsbefürnisse und Bildungsmittel der Italiener auf deren eigenen Sprachboden einmischen, ist uns vollständig unerfindlich.“ Nam tudi, samo postavimo namesto „der Italiener“ — „der österreichischen Slaven“. Do te pameti naj bi se enkrat Nemci dokopali, potem ne bo več nepotrebnih bojov za Celje in Budčevce in Tešin in Pazin. Vsakomur svoje! Ali smo Slovani res le „minderwertig“? *Rešetar.*

Dopisi.

Kranjsko.

Od nekod. Kdo bi se bil mislil, da se bode gospoda okoli „Slovenca“ tako razburila radi uvodnega članka 13. št. Učit. Tovariša, da bode celo pozabila, da je vedno trdila, da ima le ona vso vedo, vse znanje v zakupu. Kdo bi bil pričakoval kaj takega od njih? Najprvo bi radi poznali tistega moža. Z imenom ga jim ravno nočemo imenovati, ker je njih gore list, zakaj mi smo bolj usmiljeni ž njimi ter ga ne postavimo na „pranger“ kakor žele. Ta svinjak, ta jim dela preglavice; skoro bi rekel večje, kakor jih je delal tistemu klerikalnemu županu, ki je bil primoran poskrbeti za pokritje stroškov in se je radi tega skregal s tistim dekanom, ki je preskrbel načrte za svinjak, dasi je sedaj nekdo drugi njegov srečni posestnik. Obrnite se torej za načrte k napominanemu dekanu ker od pisca uvodnika „Slov. L.“ pa do njega ni Bog ve kako daleč. Prešičev je pa že toliko v njem, da bodo lahko vsi sotrudniki „Slovenčevi“ prišli na koline.

Da na „Dimnika veliko drže“ ti učitelji, to je pa istina, ki Vas bode v oči, silno bode, kajne gospoda?

To Vas je menda tako zmešalo, da ste pozabili staviti še tretje vprašanje: kdo je tisti slavni metodikar, ki cantando „sta-ci-jo-ne de-la.“ Pasja noga — pa ga menda vendar že niste pogruntali! Le pogum, morebiti se Vam posreči tudi druga dva oreha razluščiti. Ko boste s tema gotovi, Vas bomo pa še mi vprašali: kolikokrat so odprli usta tisti 4 cerkveni ključarji, ki so o priliki cerkvenih računov pojedli kruha, ki je bil zabeležen nekako takole: 4 Merling Weizen für Brot für Bewirtung der Kirhenpröbste 11 fl. 20 kr. To je dobro, da je imel dotični župnik to lepo navado, da so ga morali od knezoškofijstva vedno priganjati za polaganje cerkv. računov. Končno pa rečemo: vseh vaših nesreč je kriva ne majhna — ampak precejšnja psihologična napaka!

Bostangy.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Iz radovljiškega okraja. (Občni zbor učiteljskega društva.) Dne 3. aprila popoldne zbralo se nas je nenavadno veliko število v jeseniški šoli. Nekateri tovariši so že dopoldne došli v Jesenice in šli baje poslušat v novi železniški tunel na Hrušico: „co zinjajo Korošci, pa dro neč niso čulè, še žebrati ne“. Karavanke imajo še predebele stene, še Marconi s svojim telegrafom ne opravi nič. Omenim naj še, da so vrli Jeseničanje pretvorili „unikum“ šolske sobe s peterimi kotli in enim voglom, v kateri sem tudi jaz nekaj let tržane „brihtal“, — v res moderno veliko šolsko dvorano. V tej smo zborovali. Razredov imajo sedaj v Jesenicah osem. Železni, pogojni ali „dro“ najboljši velevni naklon praktično izveden, bi pa bil za mladino, kakor za zdravje učiteljev, ako bi Jeseničanje kmalu moderno šolo postavili in ker je gori dosti „pleha in cvenka“, se baje kmalu zgodi. Takrat pa se bodo gotovo udeležili zborovanja polnoštevilo vsi tovariši-tovarišice v novi prekrasni stavbi, namenjeni za deško in dekliško ljudsko šolo, dalje za meščansko in obrtno ter morda tudi za trgovsko šolo. Duševno bistrega in naglo rastočega materiala je v obilici. Pardon! — Le želim sličnih šolskih zavodov, kot so na Češkem in Avstrijskem v takem obrtnem kraju, v napredek in blagostanje jeseniške občine in vsega triglavskega vnožja. Jesenice imajo kmalu za Ljubljano največjo prihodnost za Gorenjsko.

Gosp. predsednik Grčar nas običajno pozdravi in navdušuje za nadaljna zborovanja.

Gosp. Matajček, učitelj iz Radovljice, predava na to „o šolski higijeni“. Navede prav obilico gradiva in v obče so ugajala njegova izvajanja prav dobro, ker v šaljivo-sarkastni obliki pove dokaj resnic, kako bi moralo biti v ljudski šoli in kako bi ne smelo biti. Slednjič se mu izreka prav prijazno zahvala za predavanje.

Gosp. tajnik Pianekski poroča o delovanju v pretečenem letu. Povzamem na kratko. Dne 18. aprila zborovali smo v Leseah. O Binkoštih imela je „Zaveza“ na Bledu glavno skupščino. Dne 13. junija smo hospitirali v Bohinjski Bistrici. Dne 19. novembra zopet v Leseah, kjer smo obravnavali naše gmotno vprašanje in poslali peticijo za zboljšanje plač. Tudi smo poslali peticijo za univerzo v Ljubljani.

Gosp. Korošec kot blagajnik poroča sledeče: 1901. l. znaša preostanek dohodkov 207·83 K, stroški 45·43 K, čisto 162·40 K. V hranilnici v Radovljici je 124·86 K, v blagajni 44·50 K = 169·36 K. Račune pregledata g. Rant in gospodična Zajec iz Jesenic.

Gospodična Razinger predlaga, naj ostane stari predsednik. Gospod Zavrl predlaga, naj ostane stari odbor. Predsednikom je bil torej enoglasno izvoljen g. A. Grčar, nadučitelj v Radovljici; njega namestnik g. Fr. Rus, nadučitelj na Bledu; tajnik g. Janko Pianekski, učitelj v Radovljici; blagajnik gosp. Jos. Korošec, nadučitelj v Kropi; gospa E. Oman, učiteljica v Begunjah in g. E. Guštin, učitelj v Jesenicah, odbornika.

Društvo učiteljev in šolskih prijateljev okraja Ljubljanske okolice bo imelo svojo glavno skupščino dne 5. rožnika ob 10. uri v mali dvorani „Mestnega doma“ v Ljubljani. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu tudi predavanje gsp. učitelja Lenarčiča o formalnih stopnjah pri pouku.

Belokranjsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 1. maja 1902 v šolskih prostorih v Črnomlju. Udeležba je bila mnogobrojna, kajti došlo je k zborovanju 21 č. tovarišic in tovarišev.

Po običajnem pozdravu predsednikovem poroča isti o Herbart-Ziller-jevi učni metodi. Govornik razloži na kratko životopisa napominanih učenjakov-pedagogov, razvije Herbart-ovo učno metodo in Ziller-jeve formalne stopnje, in priporoča končno pouk urediti vobče na podlagi formalnih stopinj. Potem navede priročne knjige, ki bi gg. tovarišem najbolj ustrezale. Učiteljstvo si je ogledalo razne knjige in po predlogu gosp. referenta sprejme se uvesti radi enotnega pouka: Josip Ambros-a, metod. priročna knjiga za pouk na ljudskih šolah. G. Lovšin predlaga, naj c. kr. okr. šol. svet zankaže krajnim šol. svetom, da isti preskrbe Ambros-ovo delo za krajne šolske knjižnice z dostavkom, da zastopnika v okr. šol. svetu to stvar podpirata. Referat i debata v tej točki kažeta, da se učiteljstvo zanima za napredek.

Druga točka dnevnega reda o šolskem strahovanju se je prenesla na bodoče zborovanje zaradi pomanjkanja časa. Predsednik, g. vodja Fr. Šetina, poroča na to, da bode v kratkem: minilo 40 let, odkar služi kot učitelj naš c. kr. okr. šol. nadzornik g. Anton Jeršinovič, ki je bil ves čas član, pa tudi odbornik in predsednik našega društva. Umestno bi bilo, da učit. društvo priredi primerno slavnost jubilarantu na čast in sicer v jesenskem času. (Sprejeto.) Učiteljskemu društvu se dalje naroči, da stopi z drugimi učit. društvi kočevskega in novomeškega okraja v zvezo radi prireditve slavnosti ter se izvoli v ta namen poseben odbor. Končno predlaga g. Schiller, prositi visoki deželni zbor za izboljšanje učiteljskih dohodkov in prebere dotično peticijo, katero vsi navzoči podpišejo.* Bodoče zborovanje določi se na dan okr. učit. konferenec. Po končanem zborovanju preživeli smo po dolgem premolku zopet par veselih uric v navzočnosti g. c. kr. okr. šol. nadzornika in zvestega prijatelja učiteljstva, davč. nadzornika g. Žuna.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj bo zborovalo dne 1. junija t. l. v šoli v Brežicah. Zborovanje se prične točno ob 1/10. uri dopoldne in se vrši po sledečem sporedu: 1. Zapisnik. 2. Društvene zadeve. 3. Volitev delegatov za glavno zborovanje „Zaveze“. 4. Razgovor o letošnjih konferenčnih vprašanjih. 5. Želje in nasveti. Cenjeni društveniki se vljudno prosijo, da se vdeležijo zborovanja v prav obilnem številu. Odbor.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo priredi v četrtek, dne 4. junija t. l. hospitacijo v 3. razredu lj. šole v Zibiki. Začetek taiste točno ob 9. uri. Po hospitaciji društveno zborovanje. Na dnevnem redu bo poleg običajnih točk tudi razgovor o vprašanju za letošnjo uradno učit. konferenco v Celju in volitev delegatov za „Zavezo.“ Za one cenjene tovariše (ice), ki se žele vdeležiti hospitacije, pa bi morali dotični dan imeti pouk, se bo pri okr. šol. svetu izposloval dopust.

Zaradi obeda naj se cenjeni vdeleženci blagovolijo najmanj 2 dni poprej naznaniti šol. vodstvu v Zibiki (p. Pristava.)

Predsednik: Strmšek.

* Povdarjali smo že, da naj posamezna društva ne prosijo vsako za se, ker bi bilo tako postopanje brezvspešno, ampak ista naj razlože svoje težnje „Slovenskemu deželnemu učiteljskemu društvu“, katero bo vložilo v imenu vsega kranjskega učiteljstva eno samo prošnjo na vis. dež. zbor. Temu so se pokorila vsa kranjska učit. društva; zakaj neki bi delalo črnomaljsko učit. društvo izjemo?! Le v slogi je moč! Ured.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo je imelo dne 4. majnika t. l. dobro obiskovano zborovanje. Pri tej priliki sta društvu na novo pristopila tov. Ivan Krajnik, nadučitelj pri Sv. Emi in tov. gđe. Elza Klemenčič, učit. v Zibiki. Konstatiralo se je, da šteje društvo sedaj 31 pravih udov. — Tov. Ferline je podaval o novem pokojninskem zakonu za ljudske in meščanske šole na Štajerskem. V uvodu je naglašal, da si je to poročilo izbral prvič zato, ker vsled tega, da se je, žal, prenehalo z izdajanjem zbirke šolskih zakonov, ne dobi vsak učitelj novih šolskih zakonov in naredeb zlahka v roke, drugič pa zato, ker ima novi pokojninski zakon mnogo določeb, ki se bistveno razločujejo od prejšnjega. Potem je prečital dotični zakon iz deželnega zakonika ter točko za točko pojasnjeval, tolmačil in primerjal s prejšnjim pokojninskim zakonom.

Učit. društvo za severno-vzhodno Štajersko je vposlalo več tiskanih vzorcev peticij glede na upeljavo izboljšane in pravičnejšega disciplinarne zakona za učiteljsvo na Štajerskem. Po teh vzorcih sestavljene peticije naj bi tudi spodnještajerske občine po nemškem deželnem poslancu Gerlitzu predložile štaj. deželnemu zboru. Spodnještajerske občine bi take peticije predložile po katerem izmed slovenskih deželnih poslancev, a tega zdaj ni mogoče storiti, ker so naši poslanci v abstineneci. Sklenilo se je to zadevo obdržati v evidenci. Jako umestnemu predlogu konjiškega učiteljskega društva glede na imenovanje udov in glede na volitev v cenilno komisijo za osebno dohodnino (Glej Učit. Tov. štev. 8!) se je enoglasno pritrnilo.

Konjiško učiteljsko društvo zboruje dne 5. junija ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopju v Zrečah po sledečem vspredu: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Praktični migljaji k uradovanju šolskih voditeljev. (Predava okrajni šolski nadzornik g. Schechel.) Stat. tabela A. naj se prinese seboj. 3. O novem nemškem pravopisu (predava g. tovariš Jurko.) 4. Volitev delegatov za XIV. zborovanje „Zaveze“ v Trstu. 5. Vprašalna skrinjica in slučajnosti. Cenjeni društveniki se vabijo, da se zbero v polnem številu. Zborovanje se vrši pri vsakem vremenu. Jos. Čeh, t. č. predsednik.

Primorsko.

Učiteljsko društvo za sežanski šolski okraj zborovalo je 1. velikega travna v Sežani. To zborovanje je bilo jedno najzanimivejših, kajti počastilo ga je več gg. tovarišev iz tržaške okolice z g. nadzornikom Ivanom Nekermanom in g. tovariš Josip Sorč, nadučitelj v Gradiščanskem okraju. Umestno dozdeva se mi tudi omeniti častno število gospic tovarišic, koje so nas, kakor običajno, počastile s svojo prisotnostjo. Najzanimivejši vsega sporeda bilo je predavanje g. nadučitelja Josipa Ravbarja: „Kako je dovajati mladino k delavnosti?“

Poročilo je bilo jako zanimivo in poučljivo. Konečno se je, potem ko sta poročala g. blagajnik in g. tajnik, volilo delegacijo za XIV. skupščino „Zaveze“ in nje pripravljalni odbor ter novi društveni odbor. V delegacijo izvolilo se je gsd.: Cilko Katnik-ovo in Anico Debenjak-ovo ter gg. Antona Berginec-a in Antona Kosovel-a. V pripravljalni odbor ponudili so se kot podporniki vsi gg. tovariši iz tržaške okolice, izvolili pa so se le gg. Štefan Ferluga, Anton Grmek, Ferdo Starec, Franc Martelanc, in iz našega okraja gea Balbina Eppich in gg. Anton Kosovel, Egidij Čeh, Anton Berginec in Josip Ravbar.

V društveni odbor se je potrdilo doseadanje odbornike in sicer: Predsednik: g. Anton Berginec, podpreds. Josip Ravbar, tajnik: g. Franjo Vendramin, blagajnik: gospod Anton Macarol, pevovodja g. Kosovel, odborniki: gospod Matko Kante in gospica Ana Kaučič-eva. Po zborovanju je bila jako zanimiva skupna zabava v bratski slogi pri obedu ter končno na izletu v Lipico, s katerim smo v novič obudili spomin na majnikove izlete nekdanjih časov.